

Legea institutiilor financiare

Legea Republicii Moldova
Nr. 550-XIII din 21 iulie 1995
(Monitorul Oficial, 1 ianuarie 1996, nr.1, p. I, art. 2)

Parlamentul adopta prezenta lege

Capitolul I DISPOZITII GENERALE

Articolul 1. Obiectul prezentei legi

Prezenta lege are ca obiect protejarea intereselor deponentilor, pastrarea secretului depozitelor, neadmiterea riscului excesiv in sistemul financiar, promovarea unui sector financiar puternic si competitiv si facilitarea actiunii fortelor de piata in prestarea serviciilor financiare.

Articolul 2. Actiunea prezentei legi

(1) Prezenta lege se aplica pentru institutiile financiare, cu exceptia celor pe care, datorita specificului, volumului mic al cifrei de afaceri sau provenientei resurselor lor, Banca Nationala le scuteste partial sau total de prevederile prezentei legi.

(2) Banca Nationala are dreptul sa impuna adaugator institutiilor financiare care nu sint banci prevederi referitoare la banci din prezenta lege.

Articolul 3. Notiuni principale

In sensul prezentei legi se utilizeaza urmatoarele notiuni:

administrator - membru al consiliului, al organului executiv, al comisiei de cenzori, contabilul-sef, conducatorul filialei persoanei, precum si alta persoana investita prin lege sau statut sa-si asume obligatii, de sine statator sau impreuna cu altii, in numele si in contul persoanei (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

afiliata a unei alte persoane se considera persoana:

- a) care exercita controlul asupra persoanei;
- b) care se afla sub controlul persoanei;
- c) care se afla, impreuna cu persoana, sub controlul unei alte persoane;
- d) care este membru al consiliului, al organului executiv si al comisiei de cenzori a persoanei;
- e) care, conform legislatiei civile, este legata de persoana fizica - membru al consiliului, al organului executiv, al comisiei de cenzori a persoanei - printr-un raport de rudenie de gradul intii si doi, precum si sotii;
- f) a carei afiliere este determinata de Banca Nationala prin actele sale normative, care trebuie sa corespunda principiilor general acceptate pentru o supraveghere bancara eficienta (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

banca - institutie financiara care atrage de la persoane fizice sau juridice depozite sau echivalente ale acestora, transferabile prin diferite instrumente de plata, si care utilizeaza aceste mijloace total sau partial pentru a acorda credite sau a face investitii pe propriul cont si risc;

capital - valoarea neta a fondurilor de care dispune o institutie financiara, reprezentind diferenta dintre active si pasive;

capital reglementat - fondurile proprii pe care institutia financiara trebuie sa le mentina in conformitate cu regulamentele Bancii Nationale in care sint stabilite partile componente ale capitalului reglementat si suma minima pe care institutia trebuie sa o mentina in raport cu activele

ponderate la risc ori cu totalul activelor;

cota de participare la capital - drept pe proprietate sau de vot in capitalul unei unitati economice;

cota substantiala - drept de proprietate direct sau indirect care reprezinta echivalentul de 5 la suta sau mai mult din capitalul unitatii economice sau din dreptul de vot ori care permite exercitarea unei influente considerabile asupra managementului sau activitatii acesteia (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005);

creanta - orice instrument negociabil de datorie sau orice alt instrument echivalent, precum si orice instrument negociabil care acorda dreptul de a achizitiona o alta creanta negociabila prin subscriere sau schimb. Creantele negociabile pot fi in forma de certificat sau de in scris in registrul contabil;

credit - orice angajament de a acorda bani ca imprumut cu conditia rambursarii lor, platii dobinzii si altor plati aferente; orice prelungire a termenului de rambursare a datoriei; orice garantie emisa, precum si orice angajament de a achizitiona o creanta sau alte drepturi de a efectua o plata;

datorie subordonata - suma de bani depusa, care indeplineste urmatoarele criterii:

- este neasigurata;

- termenul de scadenta este de cel putin 5 ani. Daca termenul de scadenta nu este fixat, este rambursabila la cererea detinatorului in termen nu mai mic de 5 ani de la data depunerii si cu conditia obtinerii prealabile de la Banca Nationala a permisiunii eliberate in conditiile art.7 alin.(2);

- nu este rambursabila inainte de data scadentei, cu exceptia cazului lichidarii bancii;

- in cazul lichidarii bancii, se achita dupa executarea creantelor tuturor creditorilor bancii, dar inaintea executarii creantelor actionarilor;

- poate fi considerata drept componenta a capitalului reglementat in conditiile stabilite de Banca Nationala (introdus prin Legea Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

depozit - suma de bani depusa care:

- urmeaza sa fie rambursata fie la vedere, fie la termen, cu sau fara dobinda ori cu orice alt beneficiu, fie in conditiile convenite in comun de catre deponent (persoana care depune banii) sau de imputernicitul acestuia si de depozitar (persoana care accepta banii spre pastrare);

- nu se raporta la datorii subordonate, la dreptul de proprietate ori la servicii, inclusiv la serviciile de asigurare (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

- este atestata sau nu de orice evidenta scrisa ori de orice chitanta, certificat, nota sau de un alt document al depozitarului;

depozite personale - depozite ale persoanelor fizice (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

distribuire a capitalului - distribuire, efectuata de institutia financiara catre proprietari, a banilor sau a altor valori obtinute pe baza proprietatii lor, cu exceptia:

- dividendelor constituite numai din actiuni ale institutiei sau din drepturi de a achizitiona astfel de actiuni;

- sumei platite in baza depozitelor la o banca cooperatista care, conform determinarii facute de Banca Nationala, nu reprezinta o distribuire in sensul art. 28 alin. (4);

documentatie de credit - documentatia care sta la baza unei conventii intre o banca si o alta persoana pentru acordarea unui credit si cuprinde cel putin:

- situatia financiara curenta a solicitantului de credit si a oricarei persoane care constituie o garantie personala;

- o descriere a modalitatilor de garantare pentru plata integrala a datoriei si, dupa caz, o evaluare a bunurilor care fac obiectul garantiei;
- o descriere a conditiilor creditului, cuprinzind valoarea creditului, rata dobinzii, schema de rambursare, obiectivul debitorului si scopul pentru care a solicitat creditul;
- documentul cu semnaturile persoanelor care au autorizat acordarea creditului in numele bancii;
- alte documente determinate de banca (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

filiala - unitate aparte, juridic dependenta de banca, ce desfasoara toate tipurile de activitati financiare sau unele din ele;

institutie financiara - persoana juridica ce accepta depozite sau echivalente ale acestora netransferabile prin nici un instrument de plata si care utilizeaza total sau partial aceste mijloace pentru a acorda credite sau a face investitii pe propriul cont si risc;

masura de remediere - masura de corectare a incalcarilor enumerate la art. 38, care consta in:

- intocmirea unui plan de majorare a capitalului reglementat;
- formarea unor comisii ale consiliului bancii de supraveghere a creditelor, de gestiune a activelor si pasivelor, de audit si control intern;
- inlocuirea sefilor de subunitati;
- crearea si aplicarea unui sistem de control intern mai eficient;
- alte masuri;

ordonanta - norma obligatorie emisa de Banca Nationala in scopul executarii prezentei legi cu privire la una sau mai multe institutii financiare care nu constituie totalitatea institutiilor financiare dintr-o categorie;

persoana - persoana fizica sau juridica, asociatie sau grup de persoane actionind in comun, inregistrate ca atare sau nu;

regulament - norma obligatorie emisa de Banca Nationala in scopul executarii prezentei legi pentru una sau mai multe categorii de institutii financiare si pentru alte persoane juridice si fizice;

sucursala - orice persoana juridica in care o alta persoana juridica sau un grup de persoane actionind in comun detin:

- echivalentul de 50 la suta sau mai mult de actiuni cu drept de vot;
- o cota substantiala care permite acestei alte persoane juridice sau grup de persoane sa exercite un control real asupra managementului sucursalei si activitatii ei.

Capitolul II AUTORIZAREA BANCILOR

Articolul 4. Dreptul de a autoriza

Banca Nationala este investita cu dreptul exclusiv de a elibera autorizatii bancilor.

Articolul 5. Stabilirea capitalului minim

(1) Banca Nationala este investita cu dreptul exclusiv de a stabili si de a schimba capitalul minim pentru banci si cota maxima a fiecarui actionar (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(2) Banca Nationala poate stabili diferite niveluri ale capitalului minim al bancii in functie de zona demografica. Cerintele trebuie sa fie unice pentru bancile situate in aceeasi zona (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 6. Cererea pentru eliberarea autorizatiei

(1) Pentru eliberarea autorizatiei de a desfasura activitati financiare in conformitate cu art. 26, se depune la Banca Nationala, in

modul stabilit de ea, o cerere scrisa, la care se anexeaza:

a) date despre calificarea si experienta administratorilor viitoarei institutii financiare, activitatea lor profesionala din ultimii 10 ani;

b) date despre capitalul viitoarei banci care se prevede sa fie platit;

c) business-planul viitoarei banci cuprinzind structura organizatorica, tipurile de activitati financiare preconizate, pronosticul rezultatelor financiare pentru urmatorii 3 ani etc.;

d) informatii privitoare la numele (denumirea), domiciliul (sediul), activitatea comerciala sau profesionala din ultimii 10 ani si cota de participare a fiecărei persoane care intentioneaza sa detina 10 la suta sau mai mult din actiunile cu drept de vot ale bancii. In scopul aplicarii acestei prevederi asupra persoanelor afiliate, cota de participare a acestora se stabileste prin agregarea cotelor lor;

e) orice alte informatii prevazute de regulamentele Bancii Nationale.

(2) In cazul in care Banca Nationala considera ca informatiile de baza sint insuficiente pentru eliberarea autorizatiei, poate cere solicitantului date suplimentare.

(3) Cererea de eliberare a autorizatiei pentru filialele si sucursalele unei banci straine se depune de catre aceasta in modul stabilit prin regulamentele Bancii Nationale.

Articolul 7. Decizia privind eliberarea autorizatiei

(1) In termen de 3 luni de la data primirii cererii in conditiile art. 6, Banca Nationala o aproba preliminar sau o respinge, aducind in scris la cunostinta solicitantului decizia sa. Refuzul de a elibera autorizatie trebuie sa fie motivat. Ca motiv de respingere a cererii poate servi si faptul ca informatia depusa este insuficienta pentru a se constata ca solicitantul corespunde cerintelor din alin. (2).

(2) Banca Nationala elibereaza autorizatie numai daca este pe deplin convinsa ca:

a) banca se va conforma conditiilor prezentei legi;

b) calificarea, experienta si integritatea morala a administratorilor si actionarilor cu cote substantiale corespund business-planului si activitatilor financiare pentru care banca va primi autorizatie;

c) situatia financiara a bancii va fi satisfacatoare.

(3) Dupa aprobarea preliminara a cererii, Banca Nationala stabileste urmatoarele cerinte pentru primirea autorizatiei:

a) depunerea capitalului initial, care nu trebuie sa fie mai mic decit capitalul minim necesar;

b) angajarea de specialisti;

c) incheierea de contract cu o firma de audit, conform art. 34;

d) inchirierea sau cumpararea de utilaj pentru efectuarea operatiunilor bancare si de edificii bancare.

(4) Daca in decursul unui an banca nu indeplineste cerintele enumerate, aprobarea preliminara a cererii se anuleaza.

(5) Daca cerintele enumerate sint satisfacuate, Banca Nationala elibereaza autorizatia in termen de o luna.

(6) Bancii straine se acorda autorizatii pentru filiale si sucursale daca:

a) in tara de origine banca straina este autorizata pentru activitati de atragere a depozitelor sau a altor fonduri rambursabile;

b) autoritatile competente din tara de origine care supravegheaza activitatea financiara a bancii straine la sediul ei central au aprobat in scris eliberarea unei astfel de autorizatii;

c) Banca Nationala constata ca banca straina este supravegheata adecvat, in mod consolidat, de autoritatile competente din tara de origine.

(7) Institutiile financiare care practica unele activitati financiare si care nu sint calificate ca banca potrivit prezentei legi primesc

autorizatie in modul stabilit de Banca Nationala (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(8) Banca Nationala nu elibereaza autorizatie in cazul cind capitalul bancii ce se constituie nu corespunde cuantumului capitalului necesar pentru autorizatia respectiva plus cheltuielile necesare pentru constituirea bancii. Cheltuielile legate de constituirea bancii se efectueaza in limita prevazuta in business-planul elaborat in conformitate cu prevederile art.6 alin.(1) lit.c) (introdus prin Legea Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 8. Termenul autorizatiei. Autorizarea activitatii suplimentare. Platile

(1) Autorizatiile se acorda pentru un termen nedeterminat si sint netransferabile.

(2) Bancile al caror capital a atins nivelul care le-ar permite sa efectueze activitati financiare suplimentare in conformitate cu art. 26 pot depune la Banca Nationala o cerere in modul stabilit.

(3) Daca Banca Nationala constata cresterea capitalului bancii solicitante la nivelul necesar, poate sa-i autorizeze angajarea in activitati financiare suplimentare. In caz contrar, va respinge in scris cererea, motivind refuzul.

(4) Banca Nationala poate incasa plati, stabilite de Consiliul de administratie, pentru examinarea cererii de eliberare a autorizatiei, pentru eliberarea si pentru detinerea autorizatiei. Astfel de plati se transfera la bugetul de stat si sint nerambusabile in cazul in care cererea este respinsa sau banca nu-si incepe activitatea sau inceteaza sa functioneze.

Articolul 9. Registrul bancilor

(1) Banca Nationala tine registrul bancilor autorizate, in care se inscriu denumirea, adresele sediului central si ale filialelor lor si la care se anexeaza copiile de pe documentele indicate la art. 17. Acest registru va fi accesibil permanent publicului (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(2) In toate unitatile teritoriale ale Bancii Nationale trebuie sa se afle copii de pe registrul bancilor autorizate care vor fi accesibile permanent publicului (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(3) Bancile ale caror autorizatii au fost retrase se exclud din registru prin inscrierea lor respectiv.

Articolul 10. Retragerea autorizatiei

(1) Banca Nationala poate retrage autorizatia bancii in cazul in care:

a) retragerea autorizatiei este solicitata de banca;

b) au fost comise incalcarile enumerate la art. 38;

c) autorizatia a fost obtinuta in baza unor informatii eronate, oferite de solicitant sau referitoare la el;

d) banca nu a inceput activitatea intr-un termen de un an de la data eliberarii autorizatiei sau a fost incapabila timp de peste 6 luni de a efectua operatiuni de atragere a depozitelor sau a altor fonduri rambursabile;

e) a fost retrasa autorizatia unei alte banci care detine o cota substantiala in banca respectiva;

f) a avut loc reorganizarea bancilor sau vinderea unei parti substantiale din activele bancii (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

g) detinatorul unei cote substantiale in banca a transferat sau a pierdut in alt mod aceasta cota fara permisiunea scrisa a Bancii Nationale;

h) banca este lichidata conform hotaririi luate de proprietarii ei sau inceteaza sa existe ca unitate juridica independenta;

i) activitatile financiare ale bancii din primii 3 ani de functionare se deosebesc considerabil de cele preconizate in cererea de eliberare a autorizatiei, iar in opinia Bancii Nationale o astfel de deviere nu este justificata de noile circumstante economice;

j) proprietarii bancii nu respecta conditiile prevazute de lege pentru asigurarea unei gestiuni prudente a bancii ori nu permit efectuarea unei supravegheri eficiente (introdusa prin Legea Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) In cazul in care retragerea autorizatiei este solicitata de banca, Banca Nationala decide in termen de 30 de zile de la primirea solicitarii.

(3) Autorizatia eliberata unei banci straine pentru filialele ei trebuie sa fie retrasa de Banca Nationala in cazul in care banca straina a pierdut imputernicirea de a desfasura activitati de acceptare a depozitelor sau a altor fonduri rambursabile in tara de origine.

(4) Decizia motivata a Bancii Nationale de a retrage autorizatia trebuie sa fie imediat comunicata in scris bancii si filialei respective, precum si inspectoratului fiscal.

Articolul 11. Publicarea si intrarea in vigoare a deciziei de retragere a autorizatiei

(1) Decizia de retragere a autorizatiei se publica, in cel mult 7 zile de la adoptare, in Monitorul Oficial al Republicii Moldova, in ziarele de circulatie generala, precum si in ziarele din localitatile in care banca are unitati teritoriale.

(2) Decizia de retragere a autorizatiei intra in vigoare la data adoptarii (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(3) De la data intrarii in vigoare a deciziei de retragere a autorizatiei, banca este obligata sa nu se angajeze in activitati financiare, sa-si lichideze activele intr-un timp cit mai scurt, sa inceteze acceptarea depozitelor si sa-si onoreze obligatiile. In procesul de lichidare banca ramine subiectul prezentei legi, ca si in timpul detinerii autorizatiei.

Articolul 12. Interdictii

(1) Nici o persoana nu poate practica activitati financiare, care includ acceptarea de depozite sau echivalente ale acestora, fara autorizatie emisa de Banca Nationala (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) Nici o persoana, cu exceptia bancilor, nu poate accepta depozite personale sau echivalente ale acestora.

(3) Nici o persoana care nu are autorizatie emisa de Banca Nationala nu poate sa utilizeze referitor la activitatea sa cuvintul "banca" sau derivate ale lui, cu exceptia cazurilor cind folosirea lor este recunoscuta de lege sau de un acord international si cind este evident din context ca acest cuvint si derivatele lui nu se refera la activitate financiara.

(4) Nici o banca straina nu poate desfasura direct activitate financiara in Republica Moldova decit prin filiale si sucursale pentru care Banca Nationala a emis autorizatie. Banca straina poate deschide reprezentante in Republica Moldova numai dupa notificarea Bancii Nationale, in conformitate cu actele normative adoptate de aceasta. Reprezentantele bancilor straine isi vor limita activitatea la acte de informare, de legatura sau de reprezentare si nu vor efectua nici una din activitatile prevazute la art.26 (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(5) Nici o persoana nu poate atrage depozite prin reprezentare eronata a faptelor, creare a unor aparente, prin inducere in eroare sau prin alte manipulari.

Articolul 13. Organizarea si independenta bancilor

(1) Bancile sint organizate ca societati pe actiuni conform legislatiei despre societatile pe actiuni. Bancile se constituie sub forma de societati pe actiuni de tip deschis (in redactia Legilor Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001; Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) Banca dispune de independenta juridica, operationala, financiara si administrativa fata de orice persoana, inclusiv fata de Banca Nationala, de Guvern si de alte autoritati ale administratiei publice, daca legislatia nu prevede altfel. Nici o persoana nu poate ingradi independenta bancilor, nu poate influenta administratorii in exercitarea functiilor, nu poate interveni in activitatea vreunei banci, cu exceptia executarii unor obligatii sau imputerniciri specifice prevazute de legislatie.

(3) Banca este in drept sa incheie contracte, sa posede si sa dispuna de bunuri mobile si imobile si sa fie parte in proces.

(4) Bancile pot deschide filiale si reprezentante pe teritoriul Republicii Moldova si al altor state numai cu aprobarea prealabila a Bancii Nationale, in conditiile stabilite de actele normative adoptate de aceasta (introdus prin Legea Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 14. Capitalul

Suma minima pe care bancile trebuie sa o mentina in calitate de capital reglementat si suma minima care trebuie sa fie subscrisa si depusa in capitalul bancii se stabilesc de Banca Nationala. Actiunile se achita integral numai cu mijloace banesti proprii (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 15. Restrictiile privind proprietatea si cotele

(1) Transferul prin tranzactii a unei cote din capitalul bancii se efectueaza cu permisiunea scrisa a Bancii Nationale, daca in urma unui astfel de transfer orice persoana sau orice persoane care actioneaza in comun vor detine, direct sau indirect, o cota substantiala in capitalul acestei banci, precum si in cazul in care, in urma majorarii unei astfel de cote, se vor atinge sau se vor depasi limitele de 25 la suta, 33 la suta si 50 la suta. Decizia privind o astfel de autorizatie se emite conform art.7 alin.(2). Exercitiul dreptului de vot al actionarilor care detin cote substantiale si care nu au obtinut permisiunea Bancii Nationale sau au obtinut cote ce au condus la depasirea limitelor maxime prevazute la alin.(2), este suspendat de la data avizarii de catre Banca Nationala, in marimea cotei care depaseste limitele permise de Banca Nationala. Actionarii sint obligati, in termen de 3 luni, sa obtina permisiunea Bancii Nationale sau sa-si vinda actiunile detinute fara permisiunea Bancii Nationale. Dupa expirarea acestui termen, daca actiunile nu au fost vindute sau nu s-a obtinut permisiunea Bancii Nationale, banca este obligata sa anuleze actiunile respective, sa emita actiuni noi in acelasi numar si de aceeasi clasa, urmind ca suma obtinuta din vnzarea acestor actiuni sa fie transmisa detinatorului initial dupa retinerea cheltuielilor legate de vnzare (in redactia Legilor Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001; Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) Suma tuturor cotelor de participare in capitalul bancii ai caror proprietari directi sau indirecti sint persoane rezidente ale tarilor si/sau zonelor off-shore, precum si/sau grupuri de persoane care actioneaza in comun, ce au in componenta lor o persoana din tarile si/sau zonele mentionate, nu trebuie sa depaseasca marimea cotei substantiale.

(3) Fara autorizatia scrisa a Bancii Nationale nici o banca, singura sau in acord cu una sau mai multe persoane cu care actioneaza impreuna, direct sau indirect, nu poate:

a) sa detina in capitalul unei unitati economice, angajate in alte activitati decit cele financiare, o cota care fie ca reprezinta o cota

substantiala, fie ca depaseste, conform valorii ei curente, 15 la suta din capitalul reglementat al bancii;

b) sa detina valoarea curenta totala a unor astfel de cote ce depaseste 50 la suta din capitalul reglementat.

(4) Nu este necesara autorizarea Bancii Nationale pentru cotele de participare la capital, cu exceptia cotelor de participare la capitalul bancilor (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001):

a) achizitionate de banca in schimbul rambursarii creditului acordat de ea. In acest caz banca poate sa dispuna de astfel de cote cel mult un an sau o perioada de timp mai mare stabilita de Banca Nationala in cazuri exceptionale;

b) detinute de banca in calitate de agent.

(Conform Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005 dupa alineatul (1) se introduce un nou alineat, care devine alineatul (2), iar alineatele (2) si (3) devin alineatele (3) si (4).

Articolul 16. Reorganizarea bancilor

Reorganizarea bancilor sau vnzarea unei parti substantiale din activele bancii se efectueaza cu permisiunea scrisa a Bancii Nationale. Decizia privind o astfel de permisiune se emite conform art. 7 alin. (2). Banca sau bancile constituite in urma contopirii sau dezmembrarii incep activitatea numai dupa obtinerea autorizatiei Bancii Nationale. Nu pot fi permise reorganizările care intra in contradictie cu art. 27 (in redactia Legilor Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001; Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

Articolul 17. Statutul si regulamentele

(1) Banca trebuie sa aiba un statut in care se specifica denumirea, adresa, obiectul activitatii, functiile consiliului bancii, quantumul capitalului, tipul, numarul, valoarea nominala a actiunilor si drepturile de vot legate de ele. Statutul bancii poate fi modificat doar cu aprobarea Bancii Nationale data in scris.

(2) Banca se conduce de regulamente interne, aprobate de consiliul sau, care, in conformitate cu statutul bancii, stabilesc:

a) structura organizatorica si functiile bancii, modul de formare si competenta organelor de administrare si de control;

b) functiile unitatilor din structura bancii, ale administratorilor lor si ale functionarilor bancii;

c) limitele competentei administratorilor si ale functionarilor bancii de a se angaja in activitati financiare in numele si in favoarea bancii;

d) functiile comisiei de cenzori si ale altor comisii permanente.

(3) Bancile prezinta Bancii Nationale copia autorizata de pe statut si de pe regulamentele bancii, lista persoanelor oficiale autorizate sa actioneze in numele ei, documentul care stabileste limitele competentei acestora si specimenele semnaturilor lor.

Articolul 18. Organul de administrare si organul de control

(1) Organele de conducere ale bancii sint adunarea generala a actionarilor, consiliul, organul executiv si comisia de cenzori. Consiliul este organul de administrare al bancii care exercita functii de supraveghere, elaboreaza si asigura aplicarea politicii bancii. Atributiile consiliului se stabilesc in statutul bancii si regulamentele interne ale acesteia (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(2) Organul de control al bancii este comisia de cenzori, care exercita controlul activitatii ei.

Articolul 19. Consiliul bancii

(1) Consiliul bancii este format dintr-un numar impar de membri, dar nu mai putin de trei. Membrii consiliului sint alesi de adunarea generala a

actionarilor bancii pentru un termen de pina la 4 ani. Membrii consiliului pot fi redesemnati pentru un nou termen. Adunarea generala a actionarilor bancii poate stabili remunerarea membrilor consiliului. Majoritatea membrilor consiliului trebuie sa fie persoane care nu sint afiliate bancii, cu exceptia afilierii determinate de calitatea de membru al consiliului bancii (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) Nu poate fi ales membru al consiliului bancii sau i se retrage aceasta calitate prin decizie a adunarii generale a actionarilor bancii persoana:

a) care este sau care va deveni membru de consiliu in 2 sau mai multe banci din Republica Moldova (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

b) careia i s-a retras dreptul de a fi membru al consiliului bancii (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

c) care indeplineste sau a indeplinit in decursul a 12 luni precedente functii in Consiliul de administratie al Bancii Nationale;

d) care a fost subiectul unei cauze privind insolvabilitatea si nu a fost eliberata de datorii.

(3) Consiliul bancii si membrii lui nu pot delega unor alte persoane responsabilitatile lor.

Articolul 20. Comisia de cenzori

(1) Comisia de cenzori este alcatuita dintr-un numar impar, dar nu mai putin de 3 membri alesi de adunarea generala a actionarilor bancii pentru o perioada de pina la 4 ani. Membrii consiliului bancii nu pot fi concomitent membri ai comisiei de cenzori. Majoritatea membrilor comisiei de cenzori trebuie sa fie persoane care nu sint angajati ai bancii (in redactia Legilor Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001; Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(2) Comisia de cenzori:

a) stabileste pentru banca proceduri de evidenta si de control contabil in temeiul regulamentelor Bancii Nationale, supravegheaza respectarea lor si controleaza conturile si alte documente ale bancii;

b) controleaza respectarea legilor si a regulamentelor aplicabile bancii si prezinta consiliului bancii rapoartele respective;

c) prezinta avize in problemele solicitate de consiliul bancii si in alte probleme pe care le considera necesare.

(3) Comisia de cenzori se intruneste in sedinte ordinare o data in trimestru si in sedinte extraordinare, la convocarea consiliului bancii sau a doi membri ai sai. Deciziile se iau cu votul majoritatii membrilor, care nu sint in drept sa se abtina de la votare.

Articolul 21. Exigentele fata de administratori

Persoanele alese sau numite in functia de administrator de banca trebuie sa corespunda criteriilor stabilite de Banca Nationala privind calificarea, experienta, reputatia in cercurile de afaceri, inexistenta antecedentelor penale si a probelor care ar demonstra ca au purtat raspundere la locurile anterioare de munca pentru aparitia de probleme financiare si administrative, inexistenta marturiilor de escrocherii financiare, de evaziune fiscala etc. Administratori ai bancii pot fi numai persoane fizice, cu exceptia membrilor comisiei de cenzori ale caror imputerniciri pot fi delegate organizatiei de audit, daca aceasta nu efectueaza controlul de audit al bancii. Aceste persoane trebuie sa fie confirmate de Banca Nationala inainte de inceperea exercitarii functiei. Decizia privind o astfel de confirmare se emite in conditiile art.7 alin.(2) (in redactia Legilor Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001; Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

Articolul 22. Secretul comercial si obligatiile fiduciare

(1) Administratorii, functionarii si agentii bancii, actuali si precedenti, sint obligati sa pastreze secretul comercial, sa nu foloseasca in interes personal sau al unor terti, decit al bancii in care lucreaza sau au lucrat, informatiile obtinute in exercitiul functiunii si sa nu permita accesul altor persoane la aceste informatii.

(2) Astfel de informatii pot fi aduse numai la cunostinta Bancii Nationale, inspectorilor ei, expertilor contabili si contabililor autorizati externi acceptati de ea, organelor judiciare si de urmarire penala, Curtii de Conturi, Serviciului de Informatii si Securitate al Republicii Moldova, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice si Coruptiei, organelor fiscale respective, dupa cum prevede legislatia, precum si in cazul in care protectia intereselor bancii in cadrul unor actiuni in justitie necesita dezvaluirea secretului comercial. Bancile comerciale sint obligate sa prezinte organelor de urmarire penala materialele privind creditele dubioase si compromise, determinate de catre acestea ca atare potrivit actelor normative ale Bancii Nationale, pentru luarea masurilor in conformitate cu legislatia in vigoare. Bancile comerciale sint obligate, de asemenea, in termen de 5 zile de la data deschiderii conturilor bancare, sa prezinte contribuabilului documente ce confirma deschiderea lor (in redactia Legilor Nr.815-XIII din 24 aprilie 1996; Nr.1476-XIII din 4 februarie 1998; Nr.390-XV din 20 iulie 2001; Nr.1146-XV din 20 iunie 2002; Nr.1163-XV din 27 iunie 2002; Nr.206-XV din 29 mai 2003; Nr.290-XV din 22 iulie 2004).

(3) Bancile trebuie sa stabileasca proceduri convenabile astfel incit administratorii si functionarii lor sa nu fie pusi in situatia cind obligatiile lor fata de un client intra in conflict cu obligatiile fata de un alt client sau cind interesele lor proprii intra in conflict cu obligatiile fata de un client.

Articolul 23. Spalarea banilor

(1) Banca nu poate ascunde, converti sau transfera bani sau alte valori, stiind ca acestea provin din activitati criminale, pentru mascarea originii lor ilegale, si nici asista persoana angajata in astfel de activitati pentru evitarea consecintelor legale ale faptelor ei.

(2) Se considera ca banca stie de originea ilegala a banilor sau a altor valori cind faptul acesta este dedus din circumstante de facto obiective.

(3) Banca trebuie sa aduca la cunostinta autoritatilor competente faptele cunoscute ei care denota ca banii sau alte valori provin din activitati criminale, in modul stabilit de legislatie. Acordarea unor astfel de informatii nu este considerata incalcare a prevederilor art. 22.

Articolul 24. Conflictetele de interes

(1) Orice administrator al bancii care este parte intr-un contract efectiv sau intr-un contract propus bancii privind interese materiale sau care este conducator al unei persoane constituita parte intrun contract material efectiv sau propus bancii sau care are un interes material fata de aceasta persoana trebuie sa dezvaluie in scris bancii interesul sau material in momentul in care ia cunostinta sau ar fi trebuit sa ia cunostinta de existenta unui astfel de contract.

(2) Orice administrator este obligat sa prezinte consiliului bancii, cel putin o data pe an, o nota scrisa, in care sa dezvaluie suficient conflictul de interese. Se considera dezvaluire suficienta a conflictului de interese indicarea numelui si adresei asociatilor administratorului, detaliilor esentiale despre activitatile lui, intereselor de familie care confirma ca acesta are interese materiale in contractele incheiate cu orice persoana numita in nota.

(3) Administratorul care are interes material intr-un contract trebuie sa paraseasca orice sedinta la care este pus in discutie acest contract.

Totodata, prezenta administratorului la sedinta se ia in calcul la stabilirea cvorumului, iar la votare se considera ca acesta s-a abtinut. In caz de paritate a voturilor, cel al presedintelui sedintei se considera hotaritor.

(4) Se considera material, in aplicarea alin. (1) si alin. (2), interesul legat de averea, activitatea comerciala sau interesul de familie (rudele de gradul intii si doi) al persoanei interesate. Se considera interesata persoana care are interes material in companie in cazul in care poseda in aceasta, direct sau indirect, o cota substantiala sau este administratorul ei, precum si in societate in nume colectiv sau in societate in comandita, in cazul in care este membrul ei.

(5) Daca administratorul nu a dezvaluit conflictul de interese:

a) judecatoria poate, la cererea bancii, a unui sau a mai multor actionari ai ei sau a Bancii Nationale, sa suspende contractul pe un termen stabilit de prima;

b) Banca Nationala poate suspenda din functie administratorul pe un termen de cel mult un an sau il poate destitui prin ordonanta.

(6) Independent de obligatiile fiduciare enumerate la art. 22 alin. (3), administratorul bancii are obligatia fiduciara fata de banca in care isi desfasoara activitatea si fata de clientii bancii de a pune interesele bancii si ale clientilor mai presus de interesul pecuniar propriu.

Capitolul IV EFECTUAREA OPERATIUNILOR

Articolul 25. Cerintele de prudenta

(1) Administrarea institutiilor financiare si operatiunile lor trebuie sa fie efectuate in stricta conformitate cu principiile de administrare si principiile contabile recunoscute, cu cerintele legii si ale actelor normative emise de Banca Nationala.

(2) Institutiile financiare trebuie sa mentina in permanenta un capital adecvat si resurse lichide suficiente in corespundere cu tipul activitatii lor financiare si sa asigure diversificarea activelor potrivit riscului pierderilor.

Articolul 26 Activitati financiare permise bancilor

(1) Bancile pot desfasura, in limita autorizatiei acordate, urmatoarele activitati (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001):

a) acceptarea de depozite (platibile la vedere sau la termen etc.) cu sau fara dobinda;

b) acordarea de credite (de consum si ipotecare, factoring cu sau fara drept de regres, finantarea tranzactiilor comerciale, eliberarea garantiilor si cautiunilor etc.) (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

c) imprumutarea de fonduri, cumpararea ori vinzarea, in cont propriu sau in contul clientilor (cu exceptia subscrierii hirtiilor de valoare), de:

- instrumente ale pietei financiare (cecuri, cambii si certificate de depozit etc.);

- futures si optioane financiare privind titlurile de valoare si ratele dobinzii;

- instrumente privind rata dobinzii (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

- titluri de valoare;

d) acordarea de servicii de decontari si incasari;

e) emiterea si administrarea instrumentelor de plata (carti de credit sau de plata, cecuri de voiaj, cambii bancare etc.);

f) cumpararea si vinzarea banilor (inclusiv a valutei straine);

g) leasing financiar;

- h) acordarea de servicii aferente la credit;
  - i) acordarea de servicii ca agent sau consultant financiar, cu exceptia celor de la lit. a) si b);
  - j) operatiuni in valuta straina, inclusiv contracte futures de vinzare a valutei straine;
  - k) acordarea de servicii fiduciare (investirea si gestionarea fondurilor fiduciare), pastrarea si administrarea hirtiilor de valoare si altor valori etc.;
  - l) acordarea de servicii de gestionare a portofoliului de investitii si acordarea de consultatii privind investitiile;
  - m) subscrierea si plasarea titlurilor de valoare si actiunilor, operatiunile cu actiuni;
  - n) orice alta activitate financiera permisa de Banca Nationala.
- (2) Bancile pot desfasura, conform autorizatiei, activitate financiara dupa cum urmeaza:
- a) bancile cu un capital care atinge cuantumul minim pina la cuantumul dublu al capitalului minim necesar pot efectua activitatile enumerate la alin. (1) lit. a)-i) si n) numai in lei moldovenesti, cu exceptia activitatii prevazute la alin.(1) lit.f) si deschiderii conturilor/plasarii mijloacelor la alte banci de pe teritoriul Republicii Moldova (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);
  - b) bancile cu un capital mai mare decit cuantumul dublu si mai mic decit cuantumul triplu al capitalului minim necesar pot efectua activitatile enumerate la alin. (1) lit. a)-k) si n) (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);
  - c) bancile cu un capital mai mare decit cuantumul triplu al capitalului minim necesar pot efectua toate activitatile enumerate la alin. (1).
- (3) Nici o banca nu se poate angaja in activitati financiare neprevazute in autorizatie.

Articolul 27. Interzicerea operatiunilor si activitatilor anticompetitive

- (1) Instructiunilor financiare li se interzice:
- a) angajarea in tranzactii si operatiuni care le-ar putea acorda cu titlu individual sau citorva dintre ele o pozitie dominanta pe piata monetara, pe piata financiara si cea valutara;
  - b) angajarea in activitati de manipulare care ar conduce la avantaje necinstite pentru ele si pentru terti.
- (2) Nici o institutie financiara nu are dreptul de a cere vreunei persoane sa incheie contracte de servicii financiare si de alta natura sau procurari de bunuri de la afiliatele sale ca o conditie pentru a incheia contracte cu ea privind acordarea de servicii financiare.
- (3) Nici o banca si nici o institutie financiara afiliata bancii nu poate:
- a) acorda unei persoane credite peste limitele stabilite de Banca Nationala sau subscrie, plasa valori mobiliare sau facilita finantari din partea unor terti catre aceasta persoana pentru a o ajuta sa-si achite obligatiile catre afiliata (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);
  - b) subscrie sau plasa valori mobiliare ale unei persoane si acorda totodata credite acestei persoane ca ea sa-si plateasca datoria, dobinda sau dividendele la astfel de valori mobiliare (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);
  - c) subscrie, plasa sau distribuie valori mobiliare, cu exceptia hirtiilor de valoare de stat, si, in decursul a 60 de zile de la vinzare, cumpara sau recomanda altora, in calitate de manager de active sau de consultant in probleme de investitii, sa le procure (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(4) Nici o banca nu poate cumpara de la o afiliata a sa:

a) active ale acestei afiliate;

b) valori mobiliare care urmeaza a fi subscribe, plasate sau distribuite de aceasta afiliata ori valori mobiliare care au fost subscribe, plasate sau distribuite de ea in decursul anului precedent (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(5) Nici o banca nu poate acorda credite sau facilita primirea de credite pentru cumpararea unor valori mobiliare subscribe, plasate sau distribuite de catre o afiliata a sa (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 28. Masuri de prudenta

(1) Bancile sint obligate sa respecte urmatoarele limite maxime prevazute de Banca Nationala:

a) indicii maximi si pozitiiile care urmeaza sa fie respectate de catre banca cu privire la activele sale, la activele ponderate la risc, la elementele extrabilantiere si la diferite categorii de capital si rezerve;

b) suma maxima a creditelor acordate si contractate, raportata la capitalul reglementat, pe care o banca are dreptul sa o acorde unei persoane sau unui grup de persoane aflate in relatii speciale cu banca;

c) suma maxima a creditelor acordate si contractate, raportata la suma totala a creditelor bancii, de care pot beneficia 10 cei mai mari debitori (inclusiv grupurile de persoane aflate in relatii speciale cu banca).

(2) Conform regulamentelor Bancii Nationale, bancile trebuie sa respecte cerintele privind:

a) suma minima a resurselor lichide sau a unor categorii specifice de astfel de resurse raportata la valoarea ori la schimbarea valorii activelor (inclusiv garantii si gajuri primite) ori la unele categorii specifice ale acestora sau raportata la valoarea ori la schimbarea valorii pasivelor sau la unele categorii specifice ale acestora;

b) suma totala maxima de investitii in imobil sau categoriile specifice ale acestora;

c) clasificarea si evaluarea activelor, precum si provizioanele specifice de risc ce trebuie facute, pe baza unor astfel de clasificari si evaluari, pentru acoperirea eventualelor pierderi legate de credite si termenele cind dobinzile de la aceste credite nu mai pot fi considerate ca venit decit daca sint platite de fapt;

d) acordarea unor anumite tipuri si forme de credite si investitii;

e) armonizarea termenelor si dobinzilor la active si pasive;

f) pozitiiile neasigurate in valuta straina, metale pretioase sau pietre pretioase ce depasesc o anumita limita.

(3) Nerespectarea cerintelor indicate la alin. (1) si la alin. (2) atrage dupa sine sanctiunile prevazute la art. 38.

(4) Banca nu poate distribui capital daca Banca Nationala considera ca in consecinta capitalul reglementat va fi mai mic decit capitalul minim necesar.

(5) Banca nu poate acorda credite garantate cu actiunile emise de ea (introdus prin Legea Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

(6) Nici o institutie financiara nu se poate angaja direct in activitati de intreprinzator sau in servicii altele decit cele financiare.

Articolul 29. Documentele institutiilor financiare

Institutia financiara trebuie sa intocmeasca si sa tina la sediul sau central urmatoarele documente:

a) statutul si regulamentele, modificarile la ele;

b) registrul actionarilor sai, inclusiv numarul de actiuni inregistrate pe numele fiecarui actionar, conform Legii cu privire la piata valorilor mobiliare (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001);

c) procesele-verbale ale sedintelor si deciziile consiliului sau;

d) procesele-verbale si deciziile adunarilor generale ale actionarilor;

e) registrele contabile care reflecta clar si corect activitatea institutiei respective, operatiunile efectuate, situatia sa financiara;

f) evidenta zilnica detaliata a operatiunilor efectuate pentru fiecare client, soldurile conturilor lui;

g) alte documente prevazute de prezenta lege si de actele normative ale Bancii Nationale.

Articolul 30. Informarea publicului

Institutia financiara trebuie sa dea periodic publicitatii informatii veridice despre activitatea sa financiara, despre conditiile in care accepta depozite si acorda credite, despre ratele dobinzii in modul stabilit de Banca Nationala.

Articolul 31. Tranzactiile cu functionarii bancii si cu persoanele aflate in relatii speciale cu banca

(1) Bancile nu pot acorda credite unei persoane aflate in relatii speciale cu banca sau in interesul ei, daca astfel de credite nu se acorda in genere sau se acorda in conditii mai putin avantajoase persoanelor care nu se afla in astfel de relatii cu banca. In scopul aplicarii acestei prevederi, este considerat persoana care se afla in relatii speciale cu banca: orice administrator al bancii; orice persoana aflata in legatura de rudenie de gradul intii si doi cu un astfel de functionar; actionarii cu cote substantiale; persoanele afiliate bancii. Pe langa aceasta, nici o banca nu trebuie sa acorde credit unei persoane care se afla in relatii speciale cu ea ori in interesul ei daca in consecinta suma tuturor creditelor acordate unor astfel de persoane va depasi cuantumul stabilit de Banca Nationala.

(2) Creditele acordate de banca unei institutii financiare care se afla in relatii speciale cu ea vor fi supuse unor conditii si restrictii stabilite de Banca Nationala. In scopul aplicarii acestei prevederi, se considera institutie financiara care se afla in relatii speciale cu banca: orice persoana sau grup de astfel de persoane actionind in comun, avind in mod direct sau indirect un interes in acordarea de catre banca a unui credit; orice unitate economica in care banca are o cota substantiala.

(3) Banca nu poate acorda credite nici unui functionar al sau, decit in limitele stabilite de Banca Nationala (in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Articolul 32. Acordarea de credite

(1) Toate operatiunile de credit si garantie ale bancilor trebuie consemnate in documente contractuale din care sa rezulte clar termenele stabilite si toate conditiile tranzactiilor respective.

(2) La acordarea creditelor, bancile urmaresc ca solicitantii sa dea dovada de credibilitate in ceea ce priveste rambursarea acestora la scadenta. In acest scop, bancile cer solicitantilor garantarea creditelor in conditiile stabilite prin regulamentele lor de creditare (introdus prin Legea Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Capitolul V

CONTURI, DARI DE SEAMA, AUDIT, RAPOARTE SI INSPECTII

Articolul 33. Conturile si darile de seama financiare

(1) Institutiile financiare trebuie sa tina permanent conturi si registre si sa intocmeasca periodic dari de seama care sa reflecte operatiunile si situatia financiara conform practicii contabile general acceptate.

(2) Conturile si darile de seama financiare trebuie sa corespunda

standardelor de contabilitate, stabilite de Banca Nationala, respectindu-se cerintele de intocmire a conturilor institutiilor financiare, inclusiv de creare a provizioanelor pentru activele dubioase si compromise si de stabilire a termenelor de trecere in cont a veniturilor.

(3) Conturile, registrele si darile de seama financiare ale institutiilor financiare trebuie sa reflecte operatiunile si starea financiara a filialelor si sucursalelor si sa fie intocmite atat separat, cit si in mod consolidat.

Articolul 34. Auditul extern

(1) Banca trebuie sa incheie contract cu o firma de audit independenta acceptata de Banca Nationala, care:

a) ii acorda asistenta in tinerea evidentei contabile in conformitate cu principiile stabilite de Banca Nationala;

b) intocmeste un raport despre activitatea ei anuala si un aviz despre veridicitatea cu care darile de seama reflecta starea ei financiara, in conformitate cu prezenta lege;

c) controleaza corectitudinea metodelor si procedeele de audit si de control intern si face recomandari de remediere;

d) informeaza Banca Nationala despre orice actiune frauduloasa comisa de functionarii bancii sau ai filialelor ei, precum si despre orice neregula din administrarea si din efectuarea operatiunilor care ar putea conduce la pierderi materiale pentru banca sau filiala sa.

(2) In banca ale carei active nu depasesc suma stabilita de Banca Nationala, functiile de audit pot fi exercitate de un expert contabil sau de un contabil autorizat din banca aprobat de Banca Nationala.

Articolul 35. Publicarea bilantului, avizului auditului extern si raportului anual

Banca, in termen de 4 luni de la incheierea anului financiar, va publica, in ziarele de circulatie generala, precum si in ziarele din localitatile in care banca are unitati teritoriale, bilantul si avizul auditului extern si va edita raportul anual, eliberind gratuit publicului copii de pe acesta din urma.

Articolul 36. Inspectia filialelor

(1) Prevederile art. 34 si art. 35 pot fi aplicate, prin actele normative ale Bancii Nationale, si filialelor bancii ca unor sucursale. Cerintele statutului si ale regulamentelor bancii privind intocmirea darilor de seama se pot aplica si filialelor.

(2) Functiile comisiei de cenzori a filialei unei banci straine pot fi exercitate de un comitet de audit sau de un alt organ reprezentativ al bancii straine.

Articolul 37. Rapoarte si inspectii

(1) Banca va intocmi si va prezenta Bancii Nationale, conform regulamentelor acesteia, rapoarte despre administrarea, operatiunile, lichiditatea, solvabilitatea profitabilitatea sa si ale sucursalelor sale, atat separat, cit si in mod consolidat, in scopul evaluarii starii financiare a bancii si a fiecarei sucursale.

(2) Banca, filialele, sucursalele sale, inclusiv cele din strainatate, vor fi supuse unor inspectii efectuate de catre inspectori ai Bancii Nationale sau de experti contabili si contabili autorizati, numiti de aceasta. Asupra bancii care este filiala sau sucursala a unei banci straine sau care are o cota substantiala in capitalul unei banci straine astfel de inspectii pot fi efectuate de expertii contabili si contabilii autorizati care supravegheaza activitatea financiara din tara respectiva (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(3) Banca si sucursalele sale vor permite accesul in banca

inspectorilor Bancii Nationale, expertilor contabili si contabililor autorizati, numiti de aceasta, si vor conlucra cu ei.

(4) In cadrul inspectiei bancilor si sucursalelor acestora, inspectorii Bancii Nationale, expertii contabili si contabilii autorizati numiti de ea au dreptul:

a) sa examineze conturile, registrele si orice alte documente;

b) sa solicite administratorilor, functionarilor si agentilor bancii si ai sucursalelor orice informatie referitoare la activitatea si operatiunile efectuate.

(5) Accesul organelor fiscale, al Serviciului de Informatii si Securitate al Republicii Moldova, al organelor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice si Coruptiei si ale altor organe, investite cu functii de control, in institutiile financiare pentru a efectua controale si punerea la dispozitia acestor organe a informatiilor si documentelor sau copiilor de pe acestea, necesare pentru exercitarea functiilor incredintate, in limitele competentei lor, se permit si se infaptuiesc in conformitate cu legislatia ce reglementeaza activitatea organelor mentionate (in redactia Legilor Nr.390-XV din 20 iulie 2001; Nr.1146-XV din 20 iunie 2002; Nr.290-XV din 22 iulie 2004).

Capitolul VI

ACTIUNI ILEGALE, MASURI DE REMEDIERE SI SANCTIUNI

Articolul 38. Actiuni ilegale, masuri de remediere si sanctiuni

(1) Daca se constata ca banca (institutia financiara), proprietarii sau administratorii ei au incalcat prezenta lege, actele normative ale Bancii Nationale, conditiile din autorizatie, obligatiile fiduciare ori s-au angajat in operatiuni riscante sau dubioase, nu au raportat, au raportat cu intirziere, au raportat date eronate privind indicatorii de prudenta bancara sau alte exigente prevazute in actele normative ale Bancii Nationale, nu au respectat masurile de remediere stabilite de Banca Nationala sau luind in considerare specificul situatiei financiare curente sau din trecut a bancii (institutiei financiare), Banca Nationala poate:

a) emite un avertisment;

b) incheia cu banca (institutia financiara) un acord care prevede masuri de remediere;

c) emite ordonanta privind incetarea incalcarilor, efectuarea masurilor de remediere si aplicarea de sanctiuni;

d) aplica si percepe incontestabil amenda bancii (institutiei financiare) pina la 0,5 la suta din capitalul bancii (institutiei financiare) si/sau administratorilor intre 1-10 salarii medii pe activitati financiare conform datelor Biroului National de Statistica din luna precedenta datei constatarii faptei (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005);

e) retrage confirmarea data administratorilor bancii (institutiei financiare);

f) limita sau suspenda activitatea bancii (institutiei financiare);

g) substitui autorizatia in dependenta de marimea capitalului minim necesar conform art.26 alin.(2);

h) retrage autorizatia.

(2) In urma constatarii celor prevazute la alin.(1), Banca Nationala poate impune bancii (institutiei financiare):

a) ca media activelor acesteia din fiecare trimestru sa nu depaseasca media activelor din trimestrul precedent;

b) sa nu achizitioneze capitalul unei alte persoane juridice, sa nu formeze sau sa nu achizitioneze o noua filiala, sa nu se angajeze intr-un nou tip de activitate;

c) sa nu acorde nici un credit unei afiliate a sa decit daca acest credit este garantat prin valori mobiliare, emise sau garantate de Guvern,

a caror valoare pe piata depaseste permanent cu 125 la suta creditul;

d) ca ratele dobinzii pe care aceasta o plateste pentru depozite sa nu depaseasca ratele dobinzii predominante la depozite in sumele si termenele comparabile in zona in care se afla ea;

e) sa modifice, sa reduca sau sa suspende orice activitate pe care o considera ca fiind excesiv de riscanta;

f) sa destituie unul sau mai multi administratori care au activat peste 180 de zile precedente momentului in care banca (institutia financiara) a inregistrat pierderi de capital;

g) sa instraineze sau sa lichideze sucursala daca Banca Nationala stabileste ca aceasta poate deveni insolvabila si impune un risc mare institutiei financiare sau ii poate cauza o pierdere substantiala a activelor sau veniturilor;

h) ca nici un functionar sa nu primeasca beneficii (suplimente, prime si alte adaosuri la salariul functiei), retributii (compensatii) si un salariu care sa depaseasca cuantumul mediu al salariului (excluzind beneficiile, retributiile si veniturile de la optiunile de stok si impartirea profitului) pentru 12 luni calendaristice precedente lunii in care banca a inregistrat pierderi de capital.

(3) In cazul in care se constata ca banca este in incapacitate de plata sau in supraindatorare, sau capitalul, pentru care Banca Nationala cere marimea minima, este mai mic de 2/3 fata de capitalul reglementat minim necesar si exista pericolul ca banca sa intre in incapacitate de plata, pe langa aplicarea masurilor si sanctiunilor, prevazute la alin.(1) si alin.(2), Banca Nationala retrage autorizatia si sesizeaza instanta de judecata competenta pentru declansarea procesului de insolvabilitate. in sensul prezentului alineat, "incapacitatea de plata" este situatia in care 10 la suta din obligatiunile curente nu au fost achitate la termen de catre banca.

(4) Masurile si sanctiunile prevazute la prezentul articol nu exclud aplicarea altor masuri si sanctiuni conform legislatiei.

(5) Amenzile aplicate conform prezentului articol se varsa la bugetul de stat.

(6) Prin derogare de la prevederile legislatiei cu privire la contenciosul administrativ, numai actionarii bancii care detin in total cel putin 25 la suta din actiunile cu drept de vot, deponentii care detin cel putin 1/4 din suma depozitelor sau alti creditorii care detin cel putin 1/4 din valoarea totala a cerintelor (cu exceptia depozitelor) pot ataca in instanta de judecata competenta, in decursul a 30 de zile de la data retragerii autorizatiei, decizia de retragere a autorizatiei, indicind motive argumentate numai in temeiul prevederilor alin.(3).

(7) Masurile si sanctiunile aplicate de Banca Nationala pot fi atacate in instanta de judecata competenta. in procesul de judecata intentat Bancii Nationale in legatura cu aplicarea prevederilor prezentei legi, se vor respecta urmatoarele conditii:

a) in cazul in care instanta de judecata recunoaste ca actiunile Bancii Nationale fata de banca sint neintemeiate, Banca Nationala va repara prejudiciile materiale, retragerea autorizatiei ramaind in vigoare;

b) contestarea sau actiunea in justitie nu va influenta asupra procesului de lichidare si nu va suspenda executarea actelor impuse de Banca Nationala (in redactia Legilor Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996; Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001).

Capitolul VII

DISPOZITII FINALE SI TANZITORII

(in redactia Legii Nr.623-XV din 9 noiembrie 2001)

Articolul 39. Dispozitii tranzitorii

(1) Institutiile financiare care functioneaza ca banci la data

intrarii in vigoare a prezentei legi se considera ca au deja autorizatie conform prevederilor prezentei legi.

(2) Cererile de acordare a autorizatiei nesolutionate la data intrarii in vigoare a prezentei legi se resituie solicitantilor. Acestia vor depune noi cereri in conformitate cu cerintele prezentei legi.

(3) Instructiunile financiare a caror organizare, administrare, situatie financiara si operatiuni contravin prezentei legi si actelor normative emise in temeiul ei de Banca Nationala le vor pune in conformitate cu acestea in termenul stabilit de Banca Nationala prin regulament sau ordonanta, dar nu mai tirziu de 1 iulie 1996.

Articolul 40. Supravegherea si reglementarea activitatii institutiilor financiare

In scopul supravegherii si reglementarii activitatii institutiilor financiare, Banca Nationala are dreptul de a emite acte normative, de a efectua controale asupra acestor institutii, de a examina registre, conturi contabile si alte documente, de a intreprinde orice alte actiuni in vederea executarii prezentei legi.

Articolul 41. Actele normative ale Bancii Nationale

Actele normative ale Bancii Nationale emise intru executarea prezentei legi se publica in Monitorul Oficial al Republicii Moldova si intra in vigoare la data publicarii ori la data prevazuta in ele, cu conditia informarii institutiilor financiare.

Articolul 42. Solutionarea litigiilor

Litigiile dintre banci, dintre banci si alte persoane, precum si dintre Banca Nationala si banci, se solutioneaza in instanta judecatoreasca competenta in modul stabilit de legislatie (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

Articolul 43. Dispozitii finale

(1) Prezenta lege intra in vigoare la data publicarii.

(2) Prin derogare de la art. 39 alin. (3), prevederile art. 38 alin.

(3) si alin. (4) intra in vigoare la 1 ianuarie 1996 (in redactia Legii Nr.249-XVI din 21 octombrie 2005).

(3) Guvernul, in termen de o luna, va aduce actele sale normative in conformitate cu prezenta lege.

(4) La intrarea in vigoare a prezentei legi se abroga:

- Legea nr. 601-XII din 12 iunie 1991 cu privire la banci si activitatea bancara;

- Hotarirea Parlamentului nr. 602-XII din 12 iunie 1991 despre punerea in aplicare a Legii cu privire la banci si activitatea bancara;

- Legea nr. 810-XII din 18 decembrie 1991 despre completarea Legii cu privire la banci si activitatea bancara;

- Hotarirea Parlamentului nr. 811-XII din 18 decembrie 1991 privind punerea in aplicare a Legii despre completarea Legii cu privire la banci si activitatea bancara;

- Legea nr. 1233-XII din 15 decembrie 1992 pentru modificarea si completarea Legii cu privire la banci si activitatea bancara;

- Legea nr. 166-XIII din 1 iulie 1994 pentru modificarea si completarea Legii cu privire la banci si activitatea bancara;

- Hotarirea Parlamentului nr. 167-XIII din 1 iulie 1994 privind punerea in aplicare a Legii pentru modificarea si completarea Legii cu privire la banci si activitatea bancara.

- Legea nr. 419-XIII din 29 martie 1995 pentru completarea articolului 22 din Legea cu privire la banci si activitatea bancara.

(5) Se propune Presedintelui Republicii Moldova sa abroge Decretul nr. 36-p din 25 aprilie 1995 privind promulgarea Legii pentru completarea

articolului 22 din Legea cu privire la banci si activitatea bancara.

PRESEDINTELE
PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

ARHIVA

Articolul 3:

notiunile "administrator" si "afiliata a unei persoane juridice":

administrator - persoana angajata intr-un post de conducere in cadrul unei institutii financiare sau unei alte unitati economice, precum si membru al consiliului institutiei, al comisiei de cenzori, sau o alta persoana care este investita sa-si asume obligatii de sine statator sau impreuna cu altii in numele unitatii economice;

afiliata a unei persoane juridice este sucursala acestei persoane juridice sau compania a carei sucursala este aceasta persoana juridica, sau compania care este controlata la egal cu aceasta persoana juridica;

notiunea "documentatie de credit":

documentatie de credit:

- acord incheiat de o institutie financiara cu o alta persoana pentru acordarea de credit in care se indica suma si destinatia creditului, rata dobinzii, termenele de rambursare si alte conditii, semnat de persoanele care autorizeaza creditul in numele imprumutatorului;

- business-planul;

- darea de seama financiara curenta a imprumutatului si orice dovada a masurii in care imprumutatul este indatorat;

- descrierea si evaluarea fiecarui gaj al imprumutatului grevat de ipoteca sau de un alt drept de achizitie ori de sustragere care serveste drept garantie pentru plata datoriilor;

- alte documente;

notiunile "actiune cu drept de vot", "insolvabilitate":

actiune cu drept de vot - actiune simpla sau actiune de un alt tip care da titularului ei drept de vot in conformitate cu statutul emitentului;

insolvabilitate - starea economico-financiara a debitorului, caracterizata prin incapacitatea lui de a-si achita datoriile fata de creditorii la scadenta si in volumul stabilit, indiferent de cauzele, timpul si locul provenientei lor (introdus prin Legea Nr.1554-XIII din 25 februarie 1998);

Articolul 11 alineatul (2):

(2) Decizia de retragere a autorizatiei intra in vigoare la data publicarii in Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la o alta data prevazuta in ea.

Articolul 13, alineatul (1), propozitia a doua:

Prevederile Legii cu privire la societatile pe actiuni care vin in contradictie cu prezenta lege nu au putere juridica asupra ei.

Articolul 15 alineatul (1):

(1) Transferul prin tranzactii a unei cote din capitalul bancii se efectueaza cu permisiunea scrisa a Bancii Nationale, daca in urma unui astfel de transfer orice persoana sau orice persoane care actioneaza in comun vor detine direct sau indirect o cota substantiala in capitalul acestei banci. Decizia privind o astfel de autorizatie se emite conform art. 7 alin. (2).

Articolul 18 alineatul (1):

(1) Organul de administrare al bancii este consiliul bancii, care exercita functii de supraveghere si elaboreaza politica bancii.

Articolul 26. Activitatile financiare

Alineatul (1), partea introductiva:

(1) Activitati financiare sint:

Articolul 37 alineatul (5):

(5) Organele fiscale au dreptul de acces in institutiile financiare si dreptul de a le solicita documentele necesare pentru a efectua inspectii, ca unor contribuabili, in modul stabilit de Ministerul Finantelor, cu acordul Bancii Nationale.

Articolul 38.

(1) Daca se constata ca institutia financiara, proprietarii sau administratorii ei au incalcat prezenta lege, actele normative ale Bancii Nationale, conditiile din autorizatie, obligatiile fiduciare ori s-au angajat in operatiuni riscante sau dubioase, Banca Nationala poate:

a) emite un avertisment;

b) incheia cu institutia financiara un acord care prevede actiuni de remediere;

c) emite ordonanta privind incetarea incalcarilor, efectuarea masurilor de remediere;

d) aplica si percepe incontestabil amenda pina la marimea tripla a venitului obtinut sau a prejudiciului cauzat, insa in nici un caz, mai mica decit salariul mediu lunar inmultit cu numarul de zile cit a continuat incalcarea plus costul cheltuielilor suportate de Banca Nationala in procesul examinarii incalcarilor si platile relevante in favoarea tertilor. Amenzile vor fi identice pentru institutii similare ale caror active sint comparabile si care au comis fapte ilegale identice;

e) destitui administratorii institutiei financiare;

f) suspenda activitatea institutiei financiare;

g) retrage autorizatia.

(2) In cazul in care se constata ca, fata de capitalul reglementat minim necesar, capitalul reglementat al institutiei financiare este mai mic de 2/3, Banca Nationala, pe linga masurile si sanctiunile prevazute la alin. (1), poate impune institutiei:

a) ca media activelor acesteia din fiecare trimestru sa nu depaseasca media activelor din trimestrul precedent;

b) sa nu achizitioneze capitalul unei alte persoane juridice, sa nu formeze sau sa nu achizitioneze o noua filiala, sa nu se angajeze intr-un nou tip de activitate;

c) sa nu acorde nici un credit unei afiliate a sa, decit daca acest credit este garantat prin hirtii de valoare, emise sau garantate de Guvern, a caror valoare pe piata depaseste permanent cu 125 la suta creditul;

d) ca ratele dobinzii pe care aceasta o plateste pentru depozite sa nu depaseasca ratele dobinzii predominante la depozite in sumele si termenele comparabile in zona in care se afla ea.

(3) In cazul in care se constata ca, fata de capitalul reglementat minim necesar, capitalul reglementat al institutiei financiare este mai mic de 1/2, Banca Nationala, pe linga masurile si sanctiunile prevazute la alin. (1) si alin. (2), poate impune institutiei:

a) sa modifice, sa reduca sau sa suspende orice activitate pe care o considera ca fiind excesiv de riscanta;

b) sa destituie unul sau mai multi administratori care au activat peste 180 de zile precedente momentului in care institutia a devenit decapitalizata, conform determinarii Bancii Nationale;

c) sa se desesizeze sau sa lichideze sucursala, daca Banca Nationala stabileste ca aceasta poate deveni insolabila si impune un risc mare institutiei financiare sau ii poate cauza o pierdere substantiala a activelor sau veniturilor;

d) ca nici un functionar sa nu primeasca beneficii (suplimente, prime si alte adaosuri la salariul functiei), retributii (compensatii) si nici salariul care depaseste quantumul mediu al salariului (excluzind beneficiile, retributiile si veniturile de la optiunile de stok si impartirea profitului) pentru 12 luni calendaristice precedente lunii in care, conform determinarii Bancii Nationale, institutia a devenit

decapitalizata.

(4) In cazul in care se constata ca, fata de capitalul reglementat minim necesar, capitalul reglementat al institutiei financiare este mai mic de 1/4, pe langa aplicarea masurilor si sanctiunilor prevazute la alin. (1), alin. (2) si alin. (3), Banca Nationala va numi un administrator in oficiu.

(5) Masurile si sanctiunile prevazute in acest articol nu exclud aplicarea altor masuri si sanctiuni conform legislatiei.

(6) Amenzile aplicate conform acestui articol se varsa la bugetul de stat.

(7) Masurile si sanctiunile aplicate de Banca Nationala pot fi atacate in instanta judecatoreasca competenta (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

Articolul 39.

(1) Banca Nationala numeste un administrator in oficiu pentru a lua in gestiune si sub control banca si retrage autorizatia bancii, daca a constatat:

a) incalcarea legii si a altor acte normative, ceea ce ar putea conduce la insolvabilitate sau la pierderea substantiala de active sau de venituri, ori poate conduce la prejudicierea serioasa a intereselor deponentilor. In sensul prezentului alineat "insolvabilitate" inseamna:

- situatie in care banca nu poate satisface cererile deponentilor sau nu-si poate achita obligatiile curente;

- situatie in care banca a inregistrat sau este pe cale sa inregistreze pierderi care pot conduce la reducerea substantiala sau totala a capitalului reglementat;

Articolul 48. Prioritati la onorarea cerintelor

(1) La lichidarea bancii, cerintele acceptate se onoreaza prioritar fata de alte datorii conform ordinii claselor de cerinte stabilite, dupa cum urmeaza:

c) depozitele care nu depasesc 3 salarii medii lunare la un deponent;

d) sumele neplatite la depozite, ramase dupa efectuarea platilor conform lit. c);

f) alte cerinte.

Articolul 51.

(3) Pretentiile care apar in legatura cu insolvabilitatea sau cu lichidarea bancii impotriva administratorului in oficiu sau Bancii Nationale se solutioneaza in conformitate cu prezentul capitol.

(4) In procesul judecarii cauzei in instanta judecatoreasca competenta intentat impotriva administratorului in oficiu sau Bancii Nationale in legatura cu insolvabilitatea sau lichidarea bancii se vor respecta urmatoarele conditii:

a) instanta judecatoreasca competenta stabileste legalitatea actiunilor intreprinse in scopul executarii prezentei legi si decide numai asupra faptului daca au fost facute cu sau fara intentie (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996);

b) administratorul in oficiu si persoanele care ii acorda asistenta nu poarta raspundere pentru daunele, actiunile sau omisiunile produse in exercitarea functiilor lor, decit in cazul in care acestea sint intentionate si ilegale;

c) contestarea sau actiunile in justitie nu vor influenta asupra procesului de lichidare.

Capitolul VII LICHIDAREA

Articolul 39. Numirea administratorului in oficiu

(1) Banca Nationala numeste un administrator in oficiu pentru a lua in gestiune si sub control banca si retrage autorizatia bancii, daca a constatat:

a) incalcarea legii si a altor acte normative, ceea ce ar putea conduce la insolvabilitate sau la pierderea substantiala de active sau de venituri, ori poate conduce la prejudicierea serioasa a intereselor deponentilor (in redactia Legii Nr.1554-XIII din 25 februarie 1998);

b) reducerea capitalului reglementat la mai putin de 1/4 fata de capitalul reglementat minim necesar;

c) tainuirea oricarui cont, registru si altor documente, oricaror active ale sale sau refuzul de a le prezenta spre examinare persoanei autorizate de Banca Nationala.

(2) Banca Nationala numeste un administrator in oficiu pentru a lua in gestiune si sub control banca in cazul cind persoanele fata de care banca are obligatii instiinteaza Banca Nationala ca 10 la suta din astfel de obligatii, conform bilantului ei recent, nu au fost achitate de banca. In cazul in care Banca Nationala nu ia masurile prevazute la alin. (1), persoanele se pot adresa in judecata pentru a o obliga sa ia masurile de rigoare.

(3) Administratorul in oficiu se numeste in termen de:

a) 7 zile de la decizia Bancii Nationale, emise in conditiile alin. (1);

b) 15 zile de la data la care Banca Nationala a primit instiintarea in conditiile alin. (2).

Articolul 40. Principalele drepturi si obligatii ale administratorului in oficiu

Administratorul in oficiu dispune de dreptul deplin si exclusiv de a conduce si controla banca si de a lua orice masura in vederea lichidarii ei eficiente si obtinerii sumei maxime din vnzarea activelor, precum si de dreptul:

a) de a continua sau a inceta orice operatiune a bancii;

b) de a imprumuta bani garantati cu activele ei sau fara garantie;

c) de a opri sau a limita plata obligatiilor prevazute la lit. f) liniuta a patra;

d) de a restabili plata ratelor dobinzii la pasivele bancii, cu conditia ca aceste rate sa nu fie mai mici decit cele care predomina pe piata;

e) de a angaja orice functionar, expert sau consultant profesionist;

f) de a executa in numle bancii orice opratiune, de a intenta actiuni in justitie, tinind cont de faptul ca el trebuie sa obtina aprobarea Bancii Nationale pentru efectuarea urmatoarelor operatiuni:

- vnzarea oricarui activ al bancii in valoare de peste un milion de lei;

- acordarea de garantii pe baza activelor bancii in favoarea creditorului care acorda bancii un credit nou de peste cinci sute de mii de lei;

- reducerea sau anularea oricarei cerinte fata de banca daca aceasta depaseste doua sute de mii de lei;

- satisfacerea oricaror cerinte fata de banca (cu exceptia cerintelor care reies din angajamentele luate de administratorul in oficiu in exercitiul functiunii) inainte de incheierea procedurilor prevazute la art. 46 si art. 47, inclusiv achitarea cu deponentii si alti creditorii in sumele care, in opinia Bancii Nationale, pot fi folosite in acest scop, dar luindu-se in considerare ca toti deponentii si creditorii aflatii in situatii similare trebuie sa fie tratatii in mod egal.

Articolul 41. Actiunile intreprinse de administratorul in oficiu

(1) In decursul unui an de la data numirii sale, administratorul in oficiu intreprinde urmatoarele actiuni, luind in considerare ca Banca Nationala trebuie sa aprobe sau sa respinga conditiile de vnzare a bancii, conform art. 16:

a) vinde banca;

b) organizeaza vnzarea partiala a activelor si predarea partiala a pasivelor catre alte banci;

c) lichideaza activele bancii in conditiile prezentului capitol.

(2) In cazul alin. (1) lit. a) si lit. b) administratorul in oficiu poate permite reducerea valorii unor pasive astfel incit deponentul sau un alt creditor al bancii sa nu primeasca mai putin decit ar primi in cazul lichidarii bancii in conditiile art. 48.

(3) Administratorul in oficiu alege din masurile enumerate la alin. (1) cele care, dupa opinia sa, conduc la obtinerea sumei maxime din vnzarea activelor si protejeaza interesele deponentilor si ale altor creditori.

(4) La determinarea sumei ce ar putea fi obtinuta din vnzarea activelor bancii, administratorul in oficiu:

a) evalueaza alternativele, luind in considerare valoarea de piata a activelor si aplicind rata reala de reduceri;

b) documenteaza evaluarea si criteriile de evaluare, inclusiv rata dobinzii, rata de recuperare a activelor, rata inflatiei, costul mentinerii activelor si cheltuielile neprevazute.

Articolul 42. Comunicarea lichidarii

Administratorul in oficiu, in decursul a 3 zile de la data numirii sale:

a) afiseaza la fiecare unitate teritoriala a bancii un anunt despre inceputul lichidarii si retragerea autorizatiei acesteia, despre data si locul la care el intra in gestiunea bancii;

b) publica anuntul in Monitorul Oficial al Republicii Moldova, in ziarele de circulatie generala si in ziarele din localitatile in care banca are unitati teritoriale;

c) transmite Bancii Nationale, in decursul a 3 zile de la publicare, copiile de pe toate anunturile.

Articolul 43. Contestarea deciziei de lichidare

(1) Actionarii bancii care detin in total cel putin 25 la suta din actiunile cu drept de vot, deponentii care detin cel putin 1/4 din suma depozitelor sau alti creditori care detin cel putin 1/4 din valoarea totala a cerintelor (cu exceptia depozitelor) pot ataca in instanta judecatoreasca competenta, in decursul a 30 de zile de la data numirii administratorului in oficiu, decizia de lichidare a bancii, indicind motive argumentate numai in temeiul prevederilor art. 39 (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

(2) Instanta judecatoreasca competenta examineaza, in decursul a 10 zile de la primire, contestatia valabila in care sint atacate, ca neintemeiate, actiunile Bancii Nationale de initiere a procesului de lichidare conform art. 39 si ia deciziile respective (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

(3) In cazul in care instanta judecatoreasca competenta recunoaste ca actiunile Bancii Nationale fata de banca sint neintemeiate, Banca Nationala va repara prejudiciile materiale, retragerea autorizatiei ramnind in vigoare (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

(4) In cazul in care instanta judecatoreasca competenta recunoaste ca actiunile Bancii Nationale fata de banca sint intemeiate si respinge contestatia, procesul de lichidare continua conform prezentei legi (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996).

Articolul 44. Efectele lichidarii

(1) In momentul in care administratorul in oficiu a intrat in gestiunea bancii:

a) Banca Nationala retrage autorizatia bancii;

b) termenul legal, contractual sau de alt fel, la a carui expirare orice drept sau datorie a bancii expira sau se anuleaza, se prelungeste cu 6 luni de la data expirarii sau anularii;

c) orice drept asupra activelor bancii (cu exceptia drepturilor care

existau cu 6 luni inainte de inceputul lichidarii) se anuleaza. Nici un drept asupra activelor bancii nu poate fi exercitat asupra activelor bancii in timpul lichidarii bancii, cu exceptia drepturilor acordate de administratorul in oficiu conform art. 40 (in redactia Legilor Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996; Nr.1007-XIV din 26 mai 2000);

d) platile sau transferurile de active ale bancii efectuate cu intentia de a favoriza un creditor in decursul a 3 luni inainte de inceputul lichidarii ori catre o afiliata a bancii sau o institutie financiara aflata in relatii speciale cu banca in decursul unui an inainte de inceputul lichidarii sint nule, cu exceptia platilor de pina la 3 salarii medii lunare la fiecare deponent.

(2) Platile sau transferurile care-l favorizeaza pe un creditor se prezuma a fi facute cu aceasta intentie, cu exceptia cazurilor in care:

a) plata este facuta de banca pe parcursul activitatii curente pentru achitarea totala sau partiala a unei datorii sau alte obligatii a bancii fata de creditor;

b) banca efectueaza transferul unui activ in schimbul unei contravalori egale cu valoarea de piata a acestui activ.

(3) Persoana care invoca alin. (1) lit. d) trebuie sa demonstreze ca plata sau transferul activelor au fost facute cu intentia numita in respectivul alineat.

Articolul 45. Procedura de lichidare

(1) Prevederile prezentului articol se aplica in cazul in care administratorul in oficiu vinde toate activele bancii sau o parte din ele conform art. 41 alin. (1) respectiv lit. b) si lit. c).

(2) In decursul a 3 luni de la intrarea in gestiune a bancii, administratorul in oficiu face inventarierea activelor ei si transmite Bancii Nationale o copie de pe opis, care va fi accesibila permanent publicului.

(3) Administratorul in oficiu trebuie sa vinda activele bancii printr-o procedura transparenta, astfel incit alte banci si persoane interesate sa poata face oferta pentru aceste active.

(4) Administratorul in oficiu, in decursul a 3 luni de la intrarea in gestiunea bancii, poate desface:

a) contractul de munca cu orice functionar al bancii;

b) contractele de servicii la care banca este parte;

c) obligatiile luate de banca la inchirierea de bunuri mobile si imobile, cu conditia instiintarii proprietarului cu 60 de zile inainte despre faptul ca banca isi exercita dreptul discretionar de a desface contractul de inchiriere. Proprietarul nu este in drept sa ceara recuperarea chiriei dupa desfacerea contractului. In cazul lichidarii nu va fi reparata nici o dauna legata de desfacerea contractului.

(5) In decursul a 2 luni de la numire, administratorul in oficiu:

a) ia masurile necesare pentru incetarea obligatiilor fiduciare ale bancii, restituie proprietarului toate activele si bunurile detinute in fiduciu de banca si achita conturile fiduciare;

b) expediază, recomandat, la adresele din registre, tuturor deponentilor, altor creditori si clienti ai serviciilor de pastrare si siguranta o nota despre tipul si suma cerintelor acestora fata de banca conform registrelor, despre necesitatea retragerii bunurilor de catre clientii serviciilor de pastrare in siguranta. In nota trebuie sa se indice ca obiectiile pot fi prezentate administratorului in oficiu in termen de o luna de la primirea notei.

(6) Bunurile pastrate in siguranta neretrase pina la data mentionata in nota vor intra in dispozitia administratorului in oficiu in modul stabilit de Banca Nationala.

(7) Bunurile neretrase, pastrate in siguranta la banca, impreuna cu opisurile lor, se considera fonduri la care nu pot pretinde creditorii bancii. Ele vor intra in detentiunea Bancii Nationale pentru a fi

restituite proprietarilor legitimi.

Articolul 46. Onorarea cerintelor fata de banca

(1) In decursul a 2 luni de la ultima data specificata in nota din art. 45 alin. (5) lit. b), administratorul in oficiu:

- a) respinge cerintele a caror validitate i se pare indoielnica;
- b) stabileste suma datorata fiecarui deponent, altui creditor si clasele de prioritate a cerintelor;
- c) intocmeste lista de cerinte pe care le-a acceptat pentru a fi inregistrate la Banca Nationala;

d) instiinteaza fiecare persoana a carei cerinta nu a fost acceptata pe deplin;

e) publica o data pe saptamina, timp de 3 saptamini consecutive, un anunt despre data si locul expunerii listei de cerinte, precum si despre data la care administratorul in oficiu o va prezenta Bancii Nationale spre inregistrare, nu mai tirziu inasa de 15 zile de la data publicarii ultimului anunt.

(2) Atit timp cit rata inflatiei, calculata de Departamentul Statisticii, depaseste media de 0,5 la suta pe luna pentru 6 luni precedente, cerintele vor fi reevaluate de administratorul in oficiu pentru a reflecta valoarea lor reala, dupa cum urmeaza:

a) la reevaluarea cerintelor neasigurate se va lua in considerare masura in care dobinda primita sau platita contribuie la mentinerea valorii lor reale;

b) la reevaluarea cerintelor asigurate se va mentine rata dobinzii primite sau platite in masura in care valoarea cerintelor nu depaseste valoarea asigurata.

Articolul 47. Pretentiile privind onorarea cerintelor

(1) In decursul a 20 de zile de la inregistrarea listei de cerinte, orice deponent, creditor ori unul sau mai multi actionari ai bancii care detin in total cel putin 10 la suta din actiunile cu drept de vot pot inainta o contestatie a actiunilor expuse la art. 46 alin. (1) lit. a) si lit. b) Bancii Nationale, care trebuie sa o solutioneze in decursul unei luni de la inregistrare.

(2) In cazul in care pretentiile exprimate in contestatie sint juste, Banca Nationala emite o ordonanta ca lista de cerinte si mecanismul propus pentru onorarea cerintelor sa fie modificate.

(3) Dupa depunerea listei de cerinte, administratorul in oficiu poate onora partial cerintele incontestabile sau acceptate de Banca Nationala, cu conditia pastrarii unei rezerve corespunzatoare pentru onorarea celorlalte cerinte contestate.

Articolul 48. Prioritati la onorarea cerintelor

(1) La lichidarea bancii, cerintele acceptate se onoreaza prioritar fata de alte datorii conform ordinii claselor de cerinte stabilite, dupa cum urmeaza:

a) cheltuielile necesare efectuate de administratorul in oficiu si de Banca Nationala in aplicarea prevederilor acestui capitol;

b) creditul acordat bancii dupa numirea administratorului in oficiu;

c) depozitele persoanelor fizice in suma de 3 salarii medii lunare pe economia nationala pentru luna in care a fost retrasa autorizatia bancii;

d) sumele neplatite la depozitele persoanelor fizice, ramase dupa efectuarea platilor conform lit. c) (in redactia Legii Nr.1143-XIII din 9 aprilie 1997);

e) depozitele persoanelor juridice (in redactia Legii Nr.1143-XIII din 9 aprilie 1997);

f) sumele platilor la bugetul public national, decontate de la contribuabili, dar care nu au fost trecute la conturile respective ale sistemului bugetar (in redactia Legii Nr.390-XV din 20 iulie 2001);

g) alte cerinte, in ordinea calendaristica a platilor (introdus prin Legea Nr.390-XV din 20 iulie 2001).

(2) Cerintele acceptate in baza hotaririlor instantelor judecatoresti se onoreaza in ordinea stabilita pentru clasele de cerinte enumerate la alin. (1) (introdus prin Legea Nr.1007-XIV din 26 mai 2000).

(3) Daca suma disponibila pentru onorarea cerintelor dintr-o clasa mentionata la alin. (1) este insuficienta pentru acoperirea lor totala, valoarea fiecarei cerinte din aceasta clasa se va reduce proportional.

(4) Dupa onorarea tuturor cerintelor acceptate si a dobinzii la cerintele asigurate de la data inregistrarii cerintelor la o rata fixata de Banca Nationala, cerintele ramase valabile neinscrise in termen in lista indicata la art. 46 alin. (1) lit. c) vor fi de asemenea onorate.

(5) Activele ramase dupa onorarea tuturor cerintelor fata de banca se distribuie actionarilor conform drepturilor si cotelor lor.

Articolul 49. Darea de seama

(1) Dupa distribuirea tuturor activelor bancii lichidate, administratorul in oficiu prezinta un raport Bancii Nationale.

(2) Dupa aprobarea raportului, Banca Nationala si administratorul in oficiu vor fi eliberati de orice obligatie legata de lichidarea bancii.

Articolul 50. Conditiiile privind numirea administratorului in oficiu

(1) In functia de administrator in oficiu se numeste o persoana cu inalte calitati profesionale si morale.

(2) Nu poate fi administrator in oficiu persoana care:

a) are antecedente penale;

b) in ultimii 5 ani a fost trasa la raspundere civila pentru inducerea in eroare sau incalcarea obligatiilor fiduciare;

c) este invinuita in cadrul unui proces penal sau reclamat in cazul unui proces civil;

d) nu si-a onorat datoria sau dobinda catre o banca.

(3) Inainte de a fi numita in calitate de administrator in oficiu, persoana trebuie sa demonstreze documentar ca nu are cazier judiciar.

(4) Pentru constatarea existentei conflictelor de interese, administratorul in oficiu trebuie sa prezinte, inainte sau indata dupa numirea sa, Bancii Nationale informatii despre interesele personale, de afaceri, precum si despre relatiile sale financiare, ale sotiei si ale copiilor, inclusiv:

a) imprumutul de la, angajarea la sau detinerea unor drepturi de proprietate la banca ale carei active sint supuse lichidarii;

b) relatiile din ultimii 5 ani cu orice banca in calitate de functionar, administrator sau de actionar cu cota substantiala;

c) relatiile financiare, de afaceri sau individuale cu orice persoana care are anumite interese fata de banca ce se lichideaza si de activele ei, inclusiv informatia despre o angajare viitoare la persoana data;

d) neindeplinirea obligatiilor materiale catre o banca in ultimii 5 ani;

e) posedarea unei proprietati ce competitioaneaza cu bunurile imobile ale bancii in cazul in care lichidarea presupune evaluarea, dispunerea si gestionarea acestora;

f) alte interese financiare si de afaceri care ar putea afecta capacitatea sa de a exercita in mod impartial functia de administrator in oficiu;

g) alte informatii solicitate de Banca Nationala.

(5) Concomitent cu informatia mentionata la alin. (4), persoana trebuie sa prezinte informatii care sa certifice ca nu exista nici un conflict de interese ca urmare a intereselor lui personale si relatiilor cu Banca Nationala sau, daca si exista un astfel de conflict, sa prezinte o informatie despre acest conflict si sa solicite, in pofida acestui fapt, Bancii Nationale autorizarea activitatii de administrator in oficiu.

(6) Inainte de a numi persoana in calitate de administrator in oficiu, Banca Nationala trebuie sa se asigure ca nu exista nici un conflict de

interese, iar daca astfel de conflicte exista, trebuie sa se convinga ca persoana este capabila de a actiona impartial datorita naturii nemateriale a conflictului si sa o numeasca prin exceptie.

(7) In cazul aparitiei unui conflict de interese dupa numirea sa, administratorul in oficiu va informa Banca Nationala despre faptul acesta, in decursul a 10 zile de la data la care a luat cunostinta de el, precum si despre actiunile pe care le-a intreprins sau le va intreprinde in vederea eliminarii conflictului si va cere permisiunea Bancii Nationale de a-si continua activitatea.

(8) Daca Banca Nationala constata ca un astfel de conflict de interese este inadmisibil, administratorul in oficiu trebuie sa-l solutioneze spre satisfactia Bancii Nationale sau sa demisioneze.

(9) Administratorul in oficiu trebuie sa-si execute atributiile cu impartialitate. In acest sens el nu poate:

a) sa actioneze in situatia in care exista conflict de interese, cu exceptia cazului in care conflictul este adus la cunostinta Bancii Nationale, iar aceasta autorizeaza continuarea activitatii lui;

b) sa solicite sau sa accepte, direct sau indirect, orice servicii, cadouri si alte valori din partea oricarei persoane pe care administratorul in oficiu o stie ca urmareste sa obtina din partea Bancii Nationale efectuarea unor actiuni in legatura cu lichidarea sau ca are interese ce vor fi afectate in mod substantial de executarea sau neexecutarea unor indatoriri de catre administratorul in oficiu;

c) sa utilizeze sau sa permita utilizarea bunurilor Bancii Nationale sau a bunurilor, asupra carora administratorul in oficiu are dreptul de supraveghere si control, in interes personal sau in interesul unor terti, cu exceptia intereselor Bancii Nationale;

d) sa faca promisiuni sau sa ia angajamente neautorizate in numele Bancii Nationale.

(10) Administratorul in oficiu nu are voie sa divulge informatia de uz intern decit in masura in care este necesara in exercitarea functiilor sale.

(11) In cazul in care administratorul in oficiu nu respecta prezenta lege, Banca Nationala ii va cere sa demisioneze.

Articolul 51. Dispozitii diverse privind administratorul in oficiu

(1) Retribuirea muncii persoanelor angajate pentru a acorda asistenta administratorului in oficiu si Bancii Nationale in legatura cu lichidarea bancii nu poate fi mai mare decit retribuirea functionarilor din banci pentru servicii similare, cu exceptia cazurilor in care Banca Nationala stabileste o remuneratie mai inalta pentru angajarea si mentinerea personalului necesar.

(2) Banca Nationala este in drept sa remunereze administratorul in oficiu dupa cum considera de cuviinta.

(3) Pretentiile care apar in legatura cu lichidarea bancii impotriva administratorului in oficiu sau Bancii Nationale se solutioneaza in conformitate cu prezentul capitol.

(4) In procesul judecarii cauzei in instanta judecatoreasca competenta intentat impotriva administratorului in oficiu sau Bancii Nationale in legatura lichidarea bancii se vor respecta urmatoarele conditii:

a) instanta judecatoreasca competenta stabileste legalitatea actiunilor intreprinse in scopul executarii prezentei legi si decide numai asupra faptului daca au fost facute cu sau fara intentie (in redactia Legii Nr.1009-XIII din 22 octombrie 1996);

b) administratorul in oficiu si persoanele care ii acorda asistenta nu poarta raspundere pentru daunele, actiunile sau omisiunile produse in exercitarea functiilor lor, decit in cazul in care acestea sint intentionate si ilegale;

c) contestarea sau actiunile in justitie nu vor influenta asupra

procesului de lichidare (in redactia Legii Nr.1554-XIII din 25 februarie 1998).